

küsimused

1. Dodekaneesia saarestikku kuulub 12 suuremat ja umbes 150 väiksemat saart. Saarestiku suurimal saarel, nii rahvastiku kui pindala poolest (veidi suurem kui Hiiumaa), on põllumajanduseks soodne kliima ja rikas taimestik ning see on tuntud ka turismisaarena. Saare pealinn kuulub 1988.a. UNESCO maailmapärandi nimistusse ning kannab saarega sama nime. Saarel on olnud ka objekt, mis on püsinud kõige lühemat aega samalaadsete objektide kategoorias. Millisele riigile kuulub saarestik ja mis on saare nimi? Vihjeks anname Päikese ja numbri 7. (2.p)

2. Kuidas nimetatakse fotograafias ajahetke veidi pärast päikesetõusu ja veidi enne päikeseloojangut? Sel ajal on päevavalgus punakam kui ajal, mil päike on kõrgemal taevas. Sellel ajahetkel ei ole kindlat kestust, kuigi selle nimetus justkui viitaks sellele. Kestus oleneb vaatleja asukohast ja aastaajast. (1 p)

3. Margus Rahuoja, Andrus Veerpalu, Malle Kobin, Vladimir Kulikov, Mati Alaver, Jüri Figlovski, Sergei Böstrov, Kalev Kangur, Toomas Annus, Ester Tuiksoo, Jaan Aitaja, Villu Reiljan, Aivar Otsalt, Risto Mikael Teinonen, Herman Simm.

On üks fakt, mis neid inimesi ühendab. Milline?

4. Sellel lillil on must kukkurvili, mis näeb välja nagu ümar läikiv nutt. See kerajas moodustis koosneb hernekauna meenutavatest sentimeetripikkustest läikivrohelistest viljadest. Vilja tipul on väike kõver konksuke, millega ta saab haakuda mööduva looma või inimese külge. Nii et sageli ei levi lill mitte seemnetega vaid rangelt võttes hoopis viljadega. Kui aga keegi vilju laiali ei kanna, siis pudenevad tema väikesed läikivmustad seemned emataime lähedusse. Mis lill see on? (1 p)

5. 1986. aastal püstitati Tallinna Võidu väljakule Peeter I ausamba butafoorne koopia, toimusid filmi „Saja aasta pärast mais“ võtted. Filmis jälgitakse nelja viimast päeva elukutselise revolutsionääri ja veendunud kommunisti Viktor Kingissepa elus. Küsime filmi režissööri nime,

kes muude autasude hulgas on pälvinud 1995. aastal Eesti Kultuurkapitali audiovisuaalse kunsti sihtkapitali elutööpreemia eesti mängufilmi arendamise eest. (1p)

6. Varasemad teated küsitava ala kohta pärinevad 1480. aastast Norrast. Laialdasemalt hakati seda sporti harrastama umbes nelikümmend aastat hiljem Kesk-Euroopa maades. 1879. aastal ehitati Šveitsi Alpides esimesed kaks rada. Esimene rahvusvaheline suurvõistlus toimus 1883. aastal Davosi-Klostersi üle 3 kilomeetri pikkusel rajal. Eestlased debüteerisid sel spordialal 1994. aastal Lillehammeris. Mis spordialast käib jutt?
7. Ühe Eesti näitleja tuntud tegelaskuju ema nimi on päriselus tema ämma nimi. Kes on see näitleja? (1 p)
8. Kuulsite telesaate Terevisioon tunnusmuusikat. Kes on tunnusmuusika autorid? 1 autor 1 punkt, 2 autorit 2 punkti.
9. *Lindy Hop* on swingtants, mis pärineb swingiajastu hiilgeaegadest-1930ndate aastate New Yorgist, Harlemi linnaosast. See on segu mitmetest selle ajastu tantsudest nagu jazz, stepp ja Charleston (piltidel tantsu stiilinäited). Kiiresti populaarsust kogunud tantsustiil vallutas kogu Ameerika ning levis peagi üle terve maailma. Millisest sündmusest sai tants oma nime? (1p)

10. Monument püstitati Juhan Smuulile Kadrioru parki 1990. aastal, alates 2006. aastast asub see Muhus Koguva külas. Selle ümber puhkes tüli, kui 2006. aasta mai keskel otsustas Tallinna linnakujunduskomisjon abilinnapea Kalev Kallo eestvedamisel, et lubadusest hoolimata võiks Smuuli monument Muhu asemel kaunistada hoopis Smuuli teed Lasnamäe linnaosas, öeldes: „Kui muhulased Smuuli tahavad, võivad nad endale oma Smuuli teha“. Taoline ootamatu otsus ärritas muhulasi. „Muhu ongi Smuuli teinud, ta on siin

- sündinud, Kallo tehku endale ise Smuul," 2006. aasta mai lõpus otsustas Tallinna linnavalitsus siiski monumendi Muhu vallale müüa. Mis oli monumendi hinnaks? (1 p)
11. „Eile nägin ma Eestimaad“ on Juhan Liivi luuletus. Ansambel Ruja repertuaaris oli sama pealkirjaga laul, aga laulu jaoks kohandatud sõnadega. Kes oli see luuletaja, kes kohandas J.Liivi luuletuse sõnad Ruja laulu jaoks? (1p)
12. Metsakalmistu on surnuaed Tallinnas Pirita linnaosas Kloostrimetsa asumis, see kavandati avalikuks linna keskkalmistuks. Esimene matus Metsakalmistule oli 1933. aasta 30. detsembril. Metsakalmistule on maetud Eesti riigimehed, kirjanikud, kunstnikud, näitlejad, sportlased ja teised avaliku elu tegelased. Kes sängitati esimesena Metsakalmistu mulda? (1 p)
13. Eestis oli metsavaht paljude mõisate juures alates 18. sajandist. 1930. aastal töötas Eesti riigimetsades 1554 metsavahti. Riigimetsad jagunesid vahtkondadeks, millest igaühel oli oma metsavaht. 1948. aastal oli Eestis 1337 vahtkonda, 1980. aastail oli Eestis ligi 2000 metsavahti. Mis aastal kaotati Eestis riigimetsades metsavahtide ametikohad? (1p)
14. Brigadir Sir Nils Olav on Norra kuningliku kaardiväe maskott. Nimi ja amet on edasi antav, praegune ametisolija on kolmas selle ameti pidaja. Vihjeks veel, et ta elab Suurbritannias Šotimaal Edinburghi loomaaias. Kes ta on? (1 p)
15. Selle Lõuna-Ameerikast pärit mitmeaastaste soojalembeste rohttaimede perekonna bromeelialiste sugukonda kuulub 5 liiki. Taime kasvatatakse tänapäeval laialdaselt Tais, Brasiilias ja Filipiinidel ja mujalgi. Tänapäevase nimetuse sai see taim portugallastelt, tupii-guaranii keeltes on selle taime nimi *nana*. (1 p)
16. Oskarite jagamisel lisati parima täispika animafilmi kategooria alles 2001. aastal. Mis film tuli võitjaks? (1 p)
17. USA kantrilaulja Jewel „Sammi“ Smith võitis oma laulu eest “Help me make it through...” (laulu pealkirja jätsime meelega poolikuks) 1971. aastal Grammy auhinna. Sõnad kirjutas laulule Kris Kristofferson. Ansambel Rock Hotel tegi laulust kaveri ja originaalis kantristiilis kõlanud laul sai uue seade. Laulu salvestusel laulsid lisaks Ivo Linnale refräänis tausta Tõnu Kaljuste ja Aarne Talvik Tallinna Filharmoonia kammerkoorist ning Jaan Arder Hortus Musicusest. Laul on enamusele äratuntav juba esimesest akordist. Mis laulust käib jutt? (1p)

18. Esmaspäev: piltidega nädalleht, nr. 45, 10 november 1924 kirjutab:

lisaku usklikud on hädas oma noore hingekarjasega, õpetaja Kuljusega. Wast hiljuti löid laineid tema „jumalawallatud“ jutlused, kus õpetaja oma julgete kõnekäänudega korralikkudele kirikuskäiatele kananaha ihule ajas. Nüüd teeb iisaklastele peawalu pastori kosimislugu:... Kolm korda olid nad juba kirikus maha kuulutatud, kuid edasi asi ei nihku. Pruu olewat õpetaja ees ära laidetud ja ka koguduseliikmetele ei meeldi sugugi, kui hingekarjane oma kawatsuse täide wiib. Ähwardatakse streigiga! Juba ongi kiriku „publikum“ teise ilme wõtnud. Kus enne wanad eidekesed istusid, seal lõõritab nüüd suuremalt osalt noorsugu. Isegi kaebtuskirjaga on pöördud kõrgemate kirikuwõimude poole. Õpetaja noomis selle peale koguduse läbi. Kosjalugu on aga ikka weel pooleli.

Mis häiris lisaku usklikke selle kosjaloo või pruudi juures? (1 p)

19. Soomlastel *talkkuna*, põhjavenestel *tolokno*, rootslastel *skrädmjöl*, liivlastel *kamārok* või *pütil*, keskaasia rahvastel *talkan*, tiibetlastel *tsampa*. Eestlastel? (1 p)
20. Kes on *doulad*? Nende teenus on suunatud kindlale inimgrupile, neil on Eestis ka oma ühing, nende teenus on enamasti tasuline, seejuures ei pea nad omama oma tegevuseks erialast haridust. Pigem tuleb kasuks suhtlemisoskus ja empaatiavõime. *Doula* on ka näitleja Maarika Maripuu-Veebel („Õnne 13“ Anu), aga näitlemisel ja *doula* tegevusel ei ole mingit otsest seost. (1p)
21. Kümmekond aastat tagasi ligi 30 000 euro eest restaureeritud Tartu vanim lift, 1928. aastal Saksa firma Schindler tarnitud seadeldis, tõuseb esimeselt korruselt seitsmendale 46 sekundiga ja sama hääletult kui sellesama firma moodsad liftid Tartu kaubamajas. Mis asutuses see asub? (1 p)
22. 1956. aastal avati Jõhvi agro-zootehnilise propaganda maja. Hoonet täna me enam Jõhvist ei leia. Mis oli viimane institutsioon, mis selles hoones tegutses? (1 p)

23. Mida on kujutatud fotodel? (1p)

24. Mis juhtus lisakus aastal 2017 ööl vastu 28. märtsi? Õnneks sündmus ohvreid kaasa ei toonud. (1 p)

25.

Mida need märgid tähendavad? (1 p)

26. President Alar Karis tänas vabariigi aastapäeva eel Eesti elu paremaks muutmise eest teenetemärgi annetamisega 151 inimest kodu- ja välismaalt. Nende seas oli ka mitmeid tublisid idavirulasi. Nimetage nad. (6 p)